یادبود

شمع دل ایرانشهر

درنگی چند بر شخصیت و ترجمه‌های محمد قاضی در سالروز درگذشتش

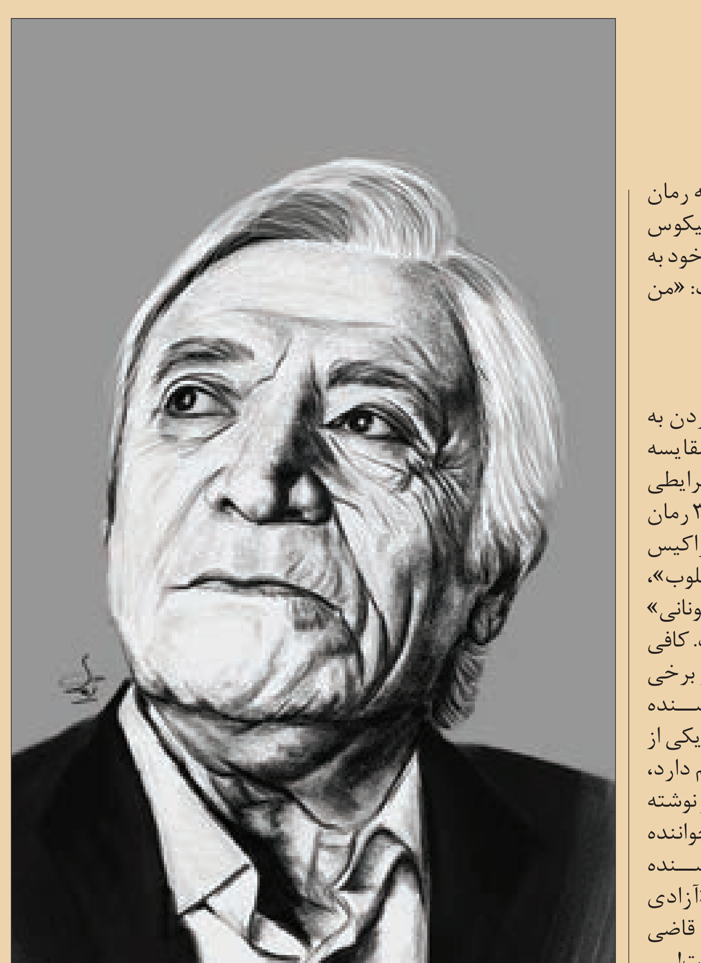

کورش فرمند| در میان فرهیختگان اقوام ایرانی، کُردها از جمله کسانی هستند که خدمات بسیاری به زبان و ادب فارسی کرده‌اند. این خدمات فرهنگی در اشکالی چون سرایش به زبان فارسی یا ترجمه ادبی پدیدار شده است که این دومی در دوران معاصر با نام‌هایی چون محمد قاضی، ابراهیم یونسی و صالح حسینی جلوه یافته است.

در نوشته پیش‌رو، به مناسبت سالروز درگذشت محمد قاضی (۱۲۹۲ - ۱۳۷۶ خورشیدی)، از برجسته‌ترین مترجمان ادبی ایران، برخی از ویژگی‌های او و آثارش را مرور خواهیم کرد.

مرحوم قاضی ده‌ها عنوان رمان از ادبیات جهان را با نثری شیوا و خواندنی به فارسی برگردانده است. او این آثار را -فارغ از زبان اصلی اثر- از زبان فرانسوی ترجمه می‌کرد که از شاخص‌ترین نمونه‌هایش می‌توان «دن کیشوت» میگل سروانتس، «نان و شراب» اثر اینیاتسیو سیلونه، «شازده کوچولو»ی آنتوان دو سنت‌اگزوپری و «قلعه مارویل» نوشته روبر مرل را نام برد. قاضی از زبان کُردی نیز ترجمه کرده است مانند برگردان «درد ملت» به قلم ابراهیم احمد.

محمد قاضی نوشتن رمانی به نام «زارا» و ۲ کتاب درباره زندگی و ترجمه‌هایش به نام‌های «خاطرات یک مترجم» و «سرگذشت ترجمه‌های من» را نیز به ثبت رسانده است. همچنین از موهبت شاعری برخوردار بوده و طبع خود را در سرودن شعر هم آزموده است.

برای درک جایگاه او شاید بس باشد تعمق در شعری که زمانی دکتر محمدرضا شفیعی کدکنی به او پیشکش کرد:

... شمع کُردانی و کُردان دل ایرانشهرند
ای تو شمع دل ما پرتوت افزون بادا
...
عمری ای دوست به فرهنگ وطن جان بخشید
قلمت صاعقه هر بد و هر بیدادا

● نمونه‌ای شاخص از نثر معیار فارسی

محمد قاضی یکی از ادیبانی است که در کتاب‌های جامع فرهنگ لغت، به نثرش به عنوان نمودی از نثر برجسته معیار ارجاع داده می‌شود. این نثر که بی‌گمان پشتوانه‌اش ادبیات کلاسیک و درخشان فارسی است، به ترجمه‌هایی بس خواندنی انجامیده است که صرف‌نظر از دقت مترجم، می‌توان از آن‌ها به مثابه یک متن درخشان فارسی لذت برد.

ترجمه «دن کیشوت» جایزه بهترین ترجمه سال را از دانشگاه تهران برای قاضی به همراه آورد و برگردانش از «شازده کوچولو» با چنان اقبالی از سوی خوانندگان روبه‌رو شد که بارها تجدید چاپ شد.

● زوربای ایرانی

او همچنین مقدمه‌هایی دلپذیر بر کتاب‌هایش می‌نوشت که در آن‌ها گاه به زبانی صمیمی دیدگاهش را درباره اثر بیان می‌کرد. از آن میان، تعبیر و تحلیلی که در ترجمه رمان «زوربای یونانی» نوشته نیکوس کازانتزاکیس برای معرفی خود به کار برده بود مشهور است: «من زوربای ایرانی هستم.»

● از شیوایی قلم

یکی از ملاک‌های پی بردن به اهمیت ترجمه‌های قاضی مقایسه کار او با دیگر مترجمان در شرایطی مشابه است. برای نمونه، او ۳ رمان کمابیش پرحجم از کازانتزاکیس به نام‌های «مسیح بازمصلوب»، «آزادی یا مرگ» و «زوربای یونانی» را به فارسی برگردانده است. کافی است ترجمه او را کنار آثار برخی مترجمان دیگر از همین نویسنده بگذارید تا تفاوت را دریابید. یکی از این افراد که نامی پرآوازه هم دارد، چنان متن متصنع و سختی از نوشته کازانتزاکیس ارائه کرده که خواننده باورش نمی‌شود این نویسنده یونانی همان است که مثلا «آزادی یا مرگ» را -که در فارسیِ قاضی این‌قدر روان است- نوشته است!

● نقش جبر و نبش قبر

تسلط زوربای ایرانی به زبان و ادبیات فارسی مثال‌زدنی است. این را برای مثال می‌توان از خلاقیتش در برابرگذاری اصطلاحات و ضرب‌المثل‌های غربی در فارسی دریافت. در متن فرانسوی «دن کیشوت» ضرب‌المثلی از این قرار آمده است: «دسته را پس از تبر برای همه شیاطین می‌اندازم.» اقای مترجم در فارسی آورده است: «من عطای همه‌شان را به لقایشان می‌بخشم.» یا در نمونه‌ای دیگر می‌توان از ذوق ادبی استاد در رعایت آرایه‌های ادبی یاد کرد. ماکسیم گورکی، نویسنده مشهور چپ‌گرای روس، رمانی به نام «کلیم سامگین» دارد که در بخشی از ترجمه فرانسوی‌اش بین determine و deterrer جناس لفظی وجود دارد. قاضی این ۲ واژه را به «نقش جبر» و «نبش قبر» برگردانده و به این ترتیب تسلط خود را به زبان و ادب فارسی، جانانه به رخ می‌کشد.

● کردستان یعنی ایران

محمد قاضی اهل مهابادِ کُردنشین بود و به عنوان یک ایرانی دیدگاه‌هایی درباره مسائل قومیتی داشت، مسائلی که گاه بیگانگان می‌کوشند به بهانه آن بر آتش تفرقه‌افکنی بدمند. او بر هویت ایرانی خود تأکید داشت و حتی معتقد بود همه کُردهای عراق و سوریه و ترکیه باید با کُردهای ایرانی یکی شوند و همگی زیر نظر ایران باشند.

کتابخوان

تجلی گرسنگی در تنی به شکل نان

درباره مجموعه‌داستان «تندر» نوشته زکریا تامر

گروه ادبیات و اندیشه| در فیلم «جویندگان طلا»ی چارلی چاپلین، سکانس معروفی هست که تجسمی کمیک از گرسنگی ارائه می‌دهد. مرد گرسنه‌ای که همراه با چارلی در کلبه‌ای وسط برف و سرما گیر افتاده است، از فرط گرسنگی او را به شکل مرغ می‌بیند.

در کتاب «تندر» زکریا تامر نیز در صحنه‌ای مشابه، یک شخصیت داستانی در رؤیای خود کودکی را می‌خورد و تنی را همچون نان می‌بیند. در واقع، این تجلی گرسنگی به بن‌مایه‌ای مفهومی در داستان‌های زکریا تامر تبدیل شده است. او که در جهان عرب جایگاهی مهم در عرصه داستان کوتاه دارد، در داستان‌های مختلف مجموعه «تندر» همین مفهوم را دستمایه روایت‌های خود می‌سازد. گرسنگی در ماجراهایی که این کتاب روایت می‌کند میلی وافر است، میلی که از میان غرایز انسانی برکشیده می‌شود و بن‌مایه داستان‌های کتاب «تندر» می‌شود. خود نویسنده احتمالا تجربه‌ای جدی دراین‌باره از سر گذرانده است، نویسنده‌ای از غرب آسیا که زمانی ناچار شده است تحصیل را رها کند و کمک‌خرج خانواده باشد. این نویسنده اهل دمشق افزون بر داستان‌نویسی، روزنامه‌نگاری نیز کرده است و افتخارات ادبی گوناگونی چون کسب جایزه محمود درویش برای آزادی و خلاقیت در کارنامه فرهنگی‌اش نشانده است.

تندر
زکریا تامر

یکی از اتفاقات خوبی که در سال‌های اخیر در عرصه ترجمه ادبی کشور افتاده است، توجه به ادبیات همسایگان در کنار آثار ادبی مطرح یا پرفروش اروپا و آمریکاست. ظاهرا مترجمان و حتی مخاطبان ادبیات در ایران به ظرفیت‌های شعر و داستان در این کشورها بیش از پیش پی برده‌اند.

برگردان‌هایی که از ادبیات داستانی عربی در سال‌های اخیر انجام می‌گیرد دلیلی بر این گفته است. این مجموعه‌داستان را نیز که ناشران مختلف در سال‌های گذشته به چاپ رسانده‌اند، امسال نشر ماهریس با برگردان فارسی محمدرضا مرعشی‌پور در ۱۴۴صفحه روانه کتاب‌فروشی‌ها کرده است.

زبان حال

فارسی‌زبانان تاجیکستان چگونه می‌نویسند؟

معرفی الفبای معاصر تاجیکی و بررسی چند نمونه

ایرج طوفان| مطالعه درباره گویش تاجیکی به مثابه گونه‌ای ناب از زبان فارسی و نزدیک به صورت کهن‌تر آن برای بسیاری از زبان‌شناسان و اهالی ادبیات جذاب است. نحو تاجیکی و واژگان و واژه‌سازی در آن می‌تواند محل پژوهش‌هایی کاربردی در فارسی امروز باشد. ۹ دهه است تاجیکان با الفبایی مقتبس از الفبای روسی می‌نویسند که به آن «سریلیک»، «کریلیک» یا «کرِلی» می‌گویند. این امر باعث شده است پیوند منابع نوشتاری ما و ایشان از هم بگسلد. در این مختصر، به معرفی الفبای معاصر تاجیکی خواهیم پرداخت.

Аа: اَ، ـَ، عَ، ـه (های غیرملفوظ) / Бб: ب / Пп: پ / Тт: ت، ط / Сс: ث، س، ص / Чч: ج / Ҷҷ: چ / Ҳҳ: ح، ه (صامت) / Хх: خ / Дд: د / Зз: ذ، ز، ض، ظ / Рр: ر / Жж: ژ / Шш: ش / Ъъ: أ، ع (هردو ساکن)، Ғғ: غ / Фф: ف / Ққ: ق / Кк: ک / Гг: گ / Лл: ل / Мм: م / Нн: ن / Вв: و (صامت) / Йй: ی (صامت) / Ии: ـِ، ای (مصوت بلند) / Оо: آ / Ээ: یای مجهول برای آغاز واژه / Уу: ـُ، او / Ее: یای مجهول / Яя: یَ / Юю: یو / Ёё: یا.

در ادامه، نمونه‌هایی از کاربرد این حروف را با حروف انگلیسی تطبیق می‌دهیم و به همراه معادل آن‌ها در الفبای فارسی / [به قول تاجیک‌ها] الفبای نیاکان می‌آوریم.

абрнок / abrnok / ابرناک
яъне чи / ya'ne chi / یعنی چی؟
ғафлати: дар ғафлат монда / qaflatan: dar ghaflat monda / غفلتا: در غفلت مانده

фарҳанги тафсири / farhangi tafsiri / فرهنگ تفسیری
грамматикаи забони адабии ҳозираи точик / grammatikai zaboni adabii hozirai tojik / گراماتیکای (دستور زبان) زبان ادبی حاضره (معاصر) تاجیک
чангу чанчол карда қасдан як маротиба бо корд ба миёни номбурда задааст / jangu janjol karda qasdan yak marotiba bo kord, ba miyoni nomburda zadaast / جنگ و جنجال کرده قصدا یک مراتبه (مرتبه) با کارد به میان (کمر) نامبرده زده است

Шоми 9 январ, соати тахминан 20, ронандаи мошини “Опел-Астра” дар роҳи Душанбе – Кулоб ... аз уҳдаи идораи воситаи нақлиёт баромада натавонист ва як дучархарони 23-сола ... ро пахш кард. Мутаассифона, дучархарон дар чои ҳодиса ба ҳалокат расидааст. Ҳар сол дар роҳҳои Точикистон бар асари садамаҳои нақлиёти то 400 нафар чон бохта, беш аз 1200 нафар маъюб мешаванд. / Shomi 9 yanvar, soati takhminan 20, ronandai moshini “Opel-Astra” dar rohi Dushanbe – Kulob ... az uhdai idorai vositai naghliyot baromada natavonist va yak ducharkharoni 23-sola ... ro pakhsh kard. Mutaassifona, ducharkharon dar joi hodisa ba halokat rasidaast. Har sol dar rohhoi Tojikiston bar asari sadamahoi naghliyoti to 400 nafar jon bokhta, besh az 1200 nafar ma’yub meshavand. / شام ۹ یانور (ژانویه)، ساعت تخمینا ۲۰، راننده ماشین «اپل‌آسترا» در راه دوشنبه - کولاب ... از عهده اداره واسطه نقلیات برآمده نتوانست و یک دوچرخه‌ران بیست‌وسه‌ساله ... را پخش کرد. متأسفانه، دوچرخه‌ران در جای حادثه به هلاکت رسیده است. هر سال در راه‌های تاجیکستان بر اثر صدمه‌های نقلیاتی تا ۴۰۰ نفر جان باخته، بیش از ۱۲۰۰ نفر معیوب می‌شوند.

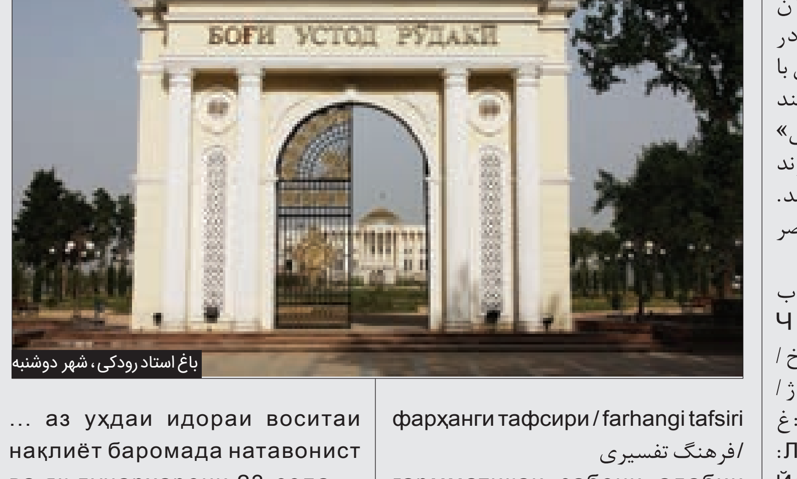

باغ استاد رودکی، شهر دوشنبه

Барои сохтани билетҳои қалбкии бонки миллии чумҳурии Точикистон мувофиқи қонун чазо дода мешавад / baroi sokhtani bilethoi ghalbakii bonki millii jumhurii Tojikiston muvofiqi qonun jazo doda meshavad / برای ساختن بلیت‌های قلبکی (تقلبی) بانک ملی جمهوری تاجیکستان موافق (طبق) قانون جزا داده می‌شود.

هرچند مطالعه این چند سطر برای فراگرفتن الفبای تاجیکی کافی نیست، علاقه‌مندان می‌توانند با همین روش (مقابله چند الفبا) و آشنایی عمومی با آواشناسی تاریخی و گویش تاجیکی، بر این الفبا مسلط شوند و دریچه‌ای نو به سوی داده‌های زبانی گونه‌ای ناب از زبان فارسی معاصر فرا رویشان گشوده شود.

نگارستان

تماشای ویرانی مکرر

لذت تماشای آثار نوید ظفرعلی‌زاده که در نگارخانه رادین به نمایش گذاشته شده است

امیرمنصور رحیمیان| خودش می گوید اصلا نقشه ای برای خلق اثرش نمی کشد. رنگ را می گذارد روی بوم و بی هدف مشخصی، قلم مو را حرکت می دهد. این کار را آن قدر ادامه می دهد تا روح خسته اش آرام بگیرد؛ البته فرم و کمپوزیسیون (ترکیب بندی) را به خوبی درک می کند و در کارش ناخودآگاه لحاظ می کند. اگر این طور نبود که اثر هنری خلق نمی شد.

من با این فرم کار کردن خیلی خوب آشنایم؛ اینکه قلم را راحت بگذاری و او به اختیار خودش برود هر جایی که می خواهد، هر دری را که می تواند، باز کند و هر رؤیایی خواست، ببیند. از نظر من، سریع ترین راه رسیدن به هنر، این شکل خلق است و این لحن نقاشی که حسی و خالص است و نزدیک ترین اسم ها را به هنر دارد. اما تنها شرط آن، داشتن روح تشنه و دست هنرمندی است که از درون هنرمندِ نقاش و ضمیر ناخودآگاهش چیزی بجوشاند و قلم را به آن سمت راهنمایی کند. سخت ترین قسمت خلق هم همان ابتدای کار به حساب می آید؛ جایی که هنرمند بناگاه قصد می کند چیزی را نقش کند و نمی داند آن چیز، چطور می خواهد قسمتی از خودش و روح سرکشش را بجود. ابعاد بوم در این قسم کارها، هرچه بزرگ تر باشد، بیرون ریزی ناخودآگاه هم بیشتر است. قلم وقتی زمین بازی اش بزرگ تر باشد، مثل گردباد می چرخد و در این ورطه، پیچیدگی هایی به وجود می آورد که کافی است ندانی فرم و زاویه و رنگ چه شکل باید باشند. به راحتی در دنیای خطوط و تاچ های قلم مو روی بوم گم می شوی. نوید ظفرعلی زاده این داستان را به عینه زندگی کرده است. به قول خودش، هر وقت تصمیم گرفته است روی بوم هایش چیزی نقش کند، بناگاه چیز دیگری، طرح دیگری با رنگ های دیگر، سر برآورده است. زیرا اکثر کارهایی که نمود پیدا می کنند، آثاری در پس لایه های رنگ، غرق شده اند. این خود، نشان از آزادگی و دربند نبودن قلمش دارد. به نظر من، طرح های اکسپرسیونیستی و حرکت های نامنظم رنگ روی بوم، نشان از خشم و تنهایی هنرمند دارد. سایه ها و خطوط تیره و در هم در گوشه های تابلو و رنگ های آبی، سرخ، زرد و نارنجی و در میانه، نشانی از آگاهی از اصل دارد. انگار طرح ها از پس جنگی سترگ سر برآورده اند. ایستا و متزلزل، محکم و شکننده و رقیق و غلیظ آنجا ایستاده اند و ما را نگاه می کنند. در کارهایش زن ها و مردها نشسته یا ایستاده اند و از پس دود و طوفان، شما را نگاه می کنند. به وضوح آدمی تنها و خشمگین را می شود دید که می داند چه می گوید ولی اختیار کلماتی را که استفاده می کند، ندارد. من در طرح هایش آدمی را می بینم که به تنهایی به جنگ خودش رفته است و باید خودش را راضی کند. متاسفانه از این نبرد اجتناب ناپذیر و خون بار هیچ کس زنده برنمی آید؛ نه خودش و نه خودش. از پس این جنگ نابرابر، زمینی باقی می ماند که همان بوم است، پر از کشته های رنگارنگ، پر از ردپای قلم مو و رد طوفانی پیچ در پیچ که از به هم آمیختن رنگ ها و فرم ها نمی ترسد. کافی است از نزدیک به نقاشی های نوید ظفرعلی زاده نگاه بیندازید. رد قلم مو به راحتی نشان می دهد که خطوط در کشاکش بین دو دست در رفت وآمد است؛ دو دست که هرکدامشان ساز خودشان را می زنند. رد رنگ، جایی بالا رفته و بلافاصله به پایین کشیده شده است. خطوط، کج ومعوج هستند و در هم فرورفته اند و یک خط راست در میانشان نیست ولی از پس این جدال سخت، آدم ها، خواب ها، رؤیاها و کابوس های او را می شود دید. از پس آن در هم و بر همی، طرحی زاده می شود که هم منظور هنرمند بوده و هم منظورش نبوده است. بهتر است این طور بگوییم براساس شناختی که از ظفرعلی زاده دارم او می داند کجای بوم ایستاده است. می داند پشت هرکدام از شخصیت هایی که نقش زده است، چه چیزهای خوفناک و لطیفی است و می داند که باید فرم ها و نور در سبکش چطور باشند، ولی نمی خواهد خودش را اسیر این بازی ها کند؛ شبیه به بیماری که می داند نشسته است روی نیمکت بیمارستان، ولی دوست دارد باور کند الان در دشت های فراخ نشسته است. ظفرعلی زاده آرام است، برخلاف طرح ها و نقاشی هایش. برخلاف سبک خشن و رنگ بازی تند و به ظاهر بی قاعده اش. تنها جایی که باید از او ترسید، بوم نقاشی اش است؛ جایی که همه قواعد و قوانین را خودش وضع کرده است و خودش هم هر لحظه درحال شکستن آن هاست. لذت دیدن این نمایشگاه را از دست ندهید؛ نمایشگاهی که تا ۲۵ دی، بین ساعت ۱۸ تا ۲۰، در نگارخانه رادین واقع در حامد جنوبی ۱۲ برای بازدید هنرمندان و هنردوستان برقرار است.

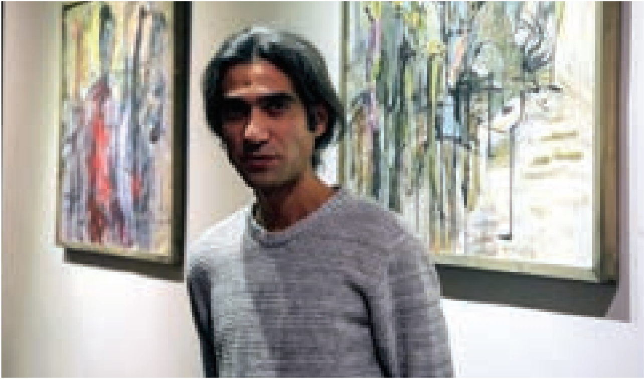

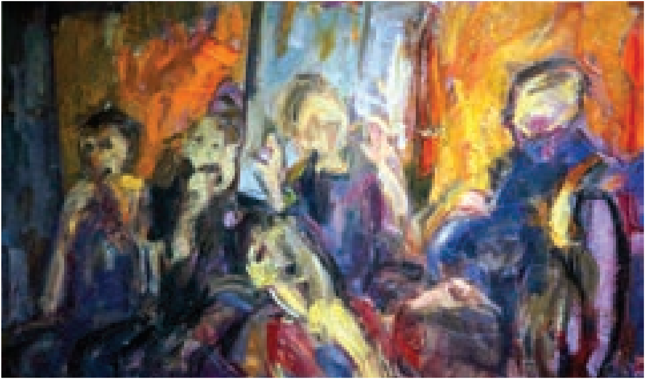

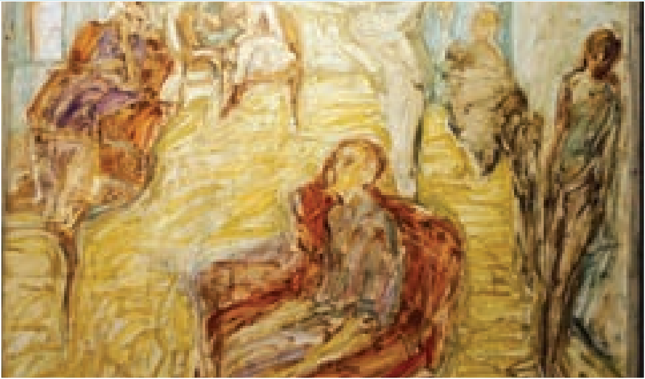

عکس: مهدیه غفوریان | شهرآرا

صاحب خبر

پیکر هنرمند آجرتراش خراسانی تشییع شد

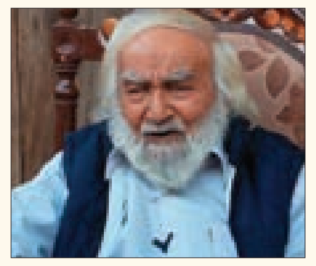

مراسم تشییع پیکر محمدقاسم اخویان، تنها استاد آجرتراش و تیشه‌داری ایران، روز گذشته در زادگاهش نیشابور برگزار شد. پیکر مرحوم اخویان در آرامگاه مشاهیر نیشابور و در کنار بزرگانی چون پرویز مشکاتیان و پهلوان یعقوبعلی شورورزی به خاک سپرده شد. اخویان تنها هنرمند آجرتراش ایران بود که آجر را وسیله‌ای مناسب برای زنده نگه‌داشتن نقش‌های تاریخی می‌دانست. او پس از پژوهش‌های باستان‌شناسی در نیشابور برای نخستین‌بار ایده استفاده از طرح‌های آثار مکشوفه از نیشابور قدیم را روی آجر مطرح و اجرا کرد. مشهورترین اثر این هنرمند، ستون‌های آجری ورودی بولوار خیام در نزدیکی آرامگاه عمر خیام در شهر نیشابور است. همچنین ستون‌های یادبود باغ ملی نیشابور از آثار اوست. پیش‌کسوت هنر تیشه‌داری و آجرتراشی پس از مدتی بستری بودن در بیمارستان به دلیل کهولت سن، شنبه ۲۱دی در ۹۳سالگی درگذشت و بعدازظهر دوشنبه ۲۳دی با حضور هنرمندان تشییع شد.

پایان کار «آخرین داستان» در اسکار

نام تنها نماینده ایرانی حاضر در اسکار ۲۰۲۰ در میان نامزدهای نهایی نیست

دیشب با معرفی نامزدهای نودودومین دوره جوایز آکادمی علوم و هنرهای سینمایی اسکار در ۲۴رشته مشخص شد انیمیشن داستانی بلند «آخرین داستان» به کارگردانی اشکان رهگذر، از ادامه رقابت بازمانده است. این انیمیشن که چندی است روی پرده سینماهای داخلی رفته است، به‌زودی در بیش از ۳۰کشور اکرانش را آغاز خواهد کرد. «آخرین داستان» اقتباسی آزاد از داستان ضحاک در شاهنامه ابوالقاسم فردوسی است که برای حضور در اسکار ۲۰۲۰ متقاضی شده بود. این انیمیشن بلند که بیش از ۱۰سال تولید آن به طول انجامیده است، در ۲بخش فیلم بلند داستانی و انیمیشن بلند در این دوره از جشنواره جهانی حضور داشت. پیش‌تر نیز مستند «در جستجوی فریده»، نماینده رسمی ایران در اسکار ۲۰۲۰، نتوانست به جمع ۱۵ اثر مستند راه پیدا کند و در مرحله اعلام نامزدهای اولیه اسکار از رقابت کنار زده شد. اکنون با کنار رفتن «آخرین داستان» تمرکز سینمای ایران برای دریافت سومین اسکار سینمایی خود بر تولیدات سال آینده خواهد بود. همان‌طور که تجربه نشان داده و از نامزدهای اعلام‌شده اسکار ۲۰۲۰ پیداست، برگزیده‌های گلدن گلوب در اسکار شانس بیشتری از رقیبان خود دارند. پیش‌بینی می‌شود امسال هم فیلم‌های آن رویداد سینمایی در اسکار توفیق بیشتری داشته باشند.

رویداد

پردیس تئاتر بدون توقف

شهردار مشهد در بازدید از روند ساخت پردیس تئاتر مشهد بر بهره‌برداری به‌موقع از این پروژه تاکید کرد

عکس: حسین شریعت | شهرآرا

گروه هنر| نیمه آذر بود که کلنگ احداث پردیس تئاتر مشهد در بوستان وفا با حضور سیدعباس صالحی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، بر زمین خورد. این پروژه که به‌گفته محمدرضا کلایی، شهردار مشهد، یکی از پروژه‌های مهم مدیریت شهری است، مقرر شده است بخش اولش در مدت ۵۲۰روز(۱۷ماه) افتتاح شود.

● احداث پردیس؛ مطالبه عمومی

از همین‌رو شهردار همانند همه پروژه‌های عمرانی به‌صورت دوره‌ای از این پروژه نیز بازدید کرد. دیروز صبح کلایی به‌همراه خلیل‌ا... کاظمی، معاون عمران، حمل‌ونقل و ترافیک شهرداری مشهد در بازدید از این پروژه از چندوچون کار باخبر شد.

کلایی مصمم است این پروژه را در موعد مقرر به بهره‌برداری برساند تا نخستین پروژه فرهنگی‌هنری کشور باشد که بدون تاخیر احداث شده است. شهردار مشهد در خلال بازدید خود به خبرنگار شهرآرا گفت: ساخت پردیس تئاتر مشهد برای مدیریت شهری، یکی از پروژه‌های مهم است. بازتابی که بعد از آغاز عملیات اجرایی درمیان عموم ایجاد شد، نشان می‌دهد که این مطالبه درمیان همه شهروندان به‌وجود آمده است که ما هرچه سریع‌تر پردیس را به بهره‌برداری برسانیم.

● ۱۲هزار مترمکعب خاک‌برداری

کلایی بایادآوری سخنان وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در روز کلنگ‌زنی این پروژه خاطرنشان کرد: کمترین پروژه‌ای در حوزه فرهنگ و هنر در کشور وجود داشته است که به‌موقع و سر وقت بهره‌برداری شود: «همان‌جا در پاسخ به دغدغه وزیر محترم گفتم که حتی یک روز تاخیر را در این موضوع نمی‌پذیریم.»

با توجه به اهمیت این پروژه برای مدیریت شهری، کلایی بازدید از روند اجرایی این پروژه را در کنار دیگر پروژه‌های عمرانی شهری، گنجانده است و به‌صورت دوره‌ای از آن بازدید می‌کند.

به گفته شهردار مشهد، تا الان حدود ۱۲هزار مترمکعب خاک‌برداری انجام شده است: «امیدوارم ۵هزار مترمکعب دیگر هرچه سریع‌تر خاک‌برداری شود تا ما طبق برنامه، بدون تاخیر این پروژه را به بهره‌برداری برسانیم.»

● آغاز عملیات عمرانی

معاون عمران، حمل‌ونقل و ترافیک شهرداری، هم که کلایی را در این بازدید همراهی می‌کرد، گفت: نقشه‌های کامل اجرایی هنوز دراختیار سازمان عمران قرار نگرفته بود که به دستور شهردار، قرارداد مشاور پروژه ابلاغ شد.

به‌گفته خلیل‌ا... کاظمی، قرار است حداکثر در ۲۴ساعت آینده نقشه‌های مربوط به گودبرداری را مرکز مطالعات شهری شهرداری مشهد دراختیار سازمان عمران شهرداری قرار دهد. با انجام این کارها، کارگاه پردیس تئاتر مشهد فعالیت خودش را با قوت بیشتری ادامه خواهد داد.

بنا به‌گفته معاون عمران شهرداری مشهد، حداکثر تا ۱۵، ۲۰روز آینده، نقشه‌های مربوط به فونداسیون نیز دراختیار کارگاه عمرانی قرار خواهد گرفت.

همراه با فجر ۹۸

کمین عزتی برای شکار سیمرغ

هنرمندی که با بازی در ۵ فیلم جشنواره فجر امسال بیشترین شانس را برای کسب سیمرغ دارد

افخمی| با اعلام نام فیلم‌های راه‌یافته به بخش سودای سیمرغ سی‌وهشتمین دوره جشنواره فیلم فجر و با نگاهی به نام بازیگران این فیلم‌ها، نام جواد عزتی به‌عنوان پرکارترین بازیگر این دوره جشنواره به چشم می‌خورد. بعد از او نیز نام هادی حجازی‌فر، پژمان جمشیدی، بابک حمیدیان، علی شادمان، طناز طباطبایی، لیلا زارع، ستاره پسیانی و پریناز ایزدیار همگی با دو فیلم به‌چشم می‌خورد. در نوشتار پیش‌رو نگاهی انداخته‌ایم به فیلم‌هایی که این بازیگران در آن نقش آفریده‌اند.

● ۵فیلم برای جواد عزتی

جواد عزتی از بازیگرانی است که توانایی‌هایش را هم در ایفای نقش‌های کمدی و هم جدی ثابت کرده‌است. او در سال ۹۷ با ایفای نقش در فیلم‌های «هزارپا»، «لاتاری»، «تنگه ابوقریب»، «پارادایس» و «خرگیوش»، به‌عنوان پول‌سازترین بازیگر سینما معرفی شد. عزتی در سال‌های اخیر با انتخاب‌های هوشمندانه خود علاوه‌بر مردم، توانسته است منتقدان سینمایی را نیز با خود همراه کند، با این حال این بازیگر هنوز نتوانسته است سیمرغ بلورین جشنواره فیلم فجر را از آن خود کند. عزتی تا به امروز دوبار برای کسب سیمرغ بلورین بهترین بازیگر نقش مکمل مرد برای بازی در فیلم‌های «ماجرای نیم‌روز» و «ماجرای نیم‌روز، رد خون» نامزد شده که هر دوبار سیمرغ را به رقبایش واگذار کرده است اما او امسال با پنج فیلم به‌عنوان پرکارترین بازیگر در جشنواره فیلم فجر حضور دارد؛ اتفاقی که شاید بتواند شانس کسب سیمرغ را برای او افزایش دهد؛ پنج فیلم درام که می‌تواند عزتی را به یکی از گزینه‌های جدی در یافت سیمرغ برای نقش اصلی و مکمل تبدیل کند.

او در فهرست فیلم‌های امسال، هم با کارگردانان مطرح و هم فیلم‌اولی‌ها همکاری کرده است. در این بین شاید مهم‌ترین فیلم عزتی در جشنواره امسال را بتوان فیلم «خورشید» مجید مجیدی به نویسندگی نیما جاویدی دانست. او در این فیلم نقش اصلی را بازی می‌کند. فیلم «آتابای» به‌کارگردانی نیکی کریمی، «دوزیست» به کارگردانی برزو نیک‌نژاد، «شنای پروانه» ساخته محمد کارت و «مغز استخوان» اثر حمیدرضا قربانی، دیگر فیلم‌هایی هستند که با حضور عزتی به جشنواره فیلم فجر راه پیدا کرده‌اند.

● بازیگرانی که ۲فیلم در جشنواره دارند

بعد از جواد عزتی هشت بازیگر دیگر با دو فیلم، پرکارترین بازیگران این دوره از جشنواره‌اند. نکته جالب توجه در این بین، همکاری هفت بازیگر از این هشت نفر با جواد عزتی است. هادی حجازی‌فر که پیش‌تر در فیلم‌های «لاتاری»، «ماجرای نیم‌روز» و «ماجرای نیم‌روز، رد خون» با عزتی هم‌بازی بود، امسال در دو فیلم «آتابای» و «دوزیست» در کنار این بازیگر نقش بازی می‌کند. پژمان جمشیدی دیگر بازیگری است که دو فیلم در جشنواره امسال دارد. او نیز در «دوزیست» با جواد عزتی هم‌بازی است. «خوب، بد، جلف ۲» به‌عنوان تنها کمدی جشنواره امسال، دیگر فیلم جمشیدی است. بابک حمیدیان با بازی در فیلم‌های «روز بلوا» و «مغز استخوان» و علی شادمان به‌عنوان یکی از بازیگران جوان جشنواره امسال، با بازی در فیلم‌های «شنای پروانه» و «مردن در آب مطهر» جزو بازیگران مردی هستند که در جشنواره امسال دو فیلم دارند.

درمیان بازیگران زن نیز چهار بازیگر دوفیلمه هستند. طناز طباطبایی به‌عنوان بازیگر نقش اصلی زن فیلم «خورشید» مجید مجیدی و همچنین یکی از بازیگران فیلم «شنای پروانه» که در دو بخش نگاه نو و سودای سیمرغ اکران خواهد شد، در جشنواره امسال حضور خواهد داشت. او در هر دوی این فیلم‌ها با جواد عزتی هم‌بازی است. لیلا زارع با فیلم‌های «خون شد» و «روز بلوا»، ستاره پسیانی با دو اثر «دوزیست» و «من می‌ترسم» و پریناز ایزدیار با فیلم‌های «سه کام حبس» و «مغز استخوان»، از دیگر بازیگران زنی هستند که امسال با دو فیلم در جشنواره شرکت کرده‌اند. حال باید دید آیا تعداد بیشتر فیلم‌های این بازیگران نسبت‌به سایر بازیگران حاضر در جشنواره، می‌تواند کسب سیمرغ را برای آن‌ها به ارمغان بیاورد؟

درنگ

هنر جدی هیچ‌گاه نباید تعطیل شود

انتقاد کیهان کلهر از هنرمندانی که این روزها فعالیت‌های هنری خود را لغو کرده‌اند

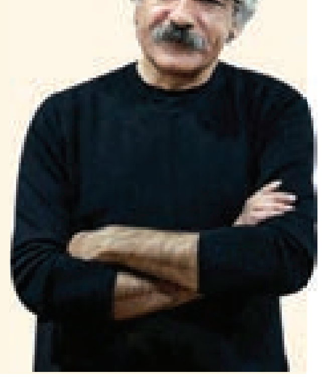

گروه هنر| کیهان کلهر در کنسرت یکشنبه بیست‌ودوم دی خود که در «تالار وحدت» تهران برگزار شد، در واکنش به انصراف برخی هنرمندان از حضور در رویدادهای هنری مثل جشنواره فجر، کنسرت‌ها و نیز مواضعی که برخی هنرمندان در اعتراض به انهدام هواپیمای مسافربری اوکراین گرفته‌اَند، گفت: هنر جدی، موسیقی جدی، هیچ‌گاه نباید تعطیل شود. به‌گفته کلهر، رسالت هنر به تفکر واداشتن افراد است نه مسئله دیگر. به نظر این هنرمند، اگر بخواهیم هر قدمی برداریم، باید به فرهنگمان توجه کنیم و فرهنگ را باور کنیم و ریشه تمام مسائل را در فرهنگ بدانیم: «اگر مسائل فرهنگی تحلیل بروند و ما کار نکنیم، خیلی‌ها از این بابت خوشحال خواهند بود. ماه بسیار سختی داشتیم و خیلی از ماجراهایی که دیدیم، دراختیار ما نبوده است.» او همچنین به‌طور خاص درباره تعطیلی کنسرت‌های اخیر توسط خود هنرمندان، گفت: از این‌طرف و آن‌طرف می‌شنیدم که من هم باید کنسرتم را لغو کنم.

او درباره لغو نکردن کنسرتش این‌گونه توضیح داد: حدود چهار دهه طول کشید. جامعه موسیقی کار کرد، زحمت کشید و مبارزه کرد تا به اینجا برسد تا اجازه داشته باشد که برای مردم کار کند و من نوعی اینجا باشم و با شما صحبت کنَم، آن‌هم در شرایطی که در خیلی از شهرها هنوز اجازه نداریم کنسرت برگزار کنیم. کلهر بر این باور است که در این شرایط باید باهم باشیم و هنرمندان درمیان مردم باشند و به‌جای عصبانی بودن یا پرخاشگری، این جو زمخت و خشن را با هنر و موسیقی تلطیف کنند. نادر مشایخی، آهنگساز و رهبر ارکستر، دیگر هنرمندی بود که همچون کلهر کنسرت خود در تاریخ ۲۲ دی ماه را لغو نکرد و گفت: می‌توان در تمام موقعیت‌ها عاطفی تصمیم نگرفت و برخورد درستی با ماجرا داشت.

زندگی با سینما

جایزه ویژه جشنواره «المپیا» برای کارگردان مشهدی

گروه هنر| رضا فرهمند، کارگردان خراسانی سینمای ایران، برای ساخت فیلم مستند «نت‌های مسی یک رؤیا»، جایزه ویژه هیئت داوران در بخش کارگردانی فیلم بلند مستند جشنواره المپیای یونان را به خود اختصاص داد. بیست‌ودومین جشنواره المپیای یونان با معرفی آثار برتر و اهدای جوایز در بخش‌های مختلف به کار خود پایان داد که در نتیجه آن، فیلم مستند «نت‌های مسی یک رؤیا» به تهیه‌کنندگی مرتضی شعبانی و کارگردانی رضا فرهمند، توانست جایزه ویژه هیئت داوران در بخش کارگردانی فیلم بلند مستند را کسب کند. جشنواره فیلم «المپیا» یکی از رویدادهای مهم فرهنگی کشور یونان است که هرساله در شهر پیرگوس برگزار می‌شود. در بخشی از بیانیه هیئت داوران این جشنواره درباره جایزه‌ای که به فرهمند اهدا شده، آمده است: «این جایزه تقدیم می‌شود به فیلمی که بر حق داشتن رؤیا برای کودکان مخصوصا در شرایط ویژه‌ای مثل جنگ تاکید می‌کند.» مستند «نت‌های مسی یک رؤیا» درباره پسری ده‌ساله است که برای گذران زندگی با دوستانش سیم‌های مسی خانه‌های ویران‌شده در جنگ را جمع می‌کنند و می‌فروشند اما شوق رسیدن به آرزویی کودکانه، گرمای امید را در دل آن‌ها زنده می‌کند. این فیلم نخستین‌بار در بخش مستند سی‌وهفتمین جشنواره فیلم فجر به نمایش درآمد و در جشنواره‌هایی چون لوکارنو، آسیاپاسیفیک، جایزه بزرگ «هارل» آمریکا و DMZ کره‌جنوبی نیز حضور داشته است.